

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui
I 2024-04-12 Nr. S-2024-1599
I 2024-04-18 Nr. S-1144

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
Vyriausybės atstovų įstaigai

DĖL VIEŠŪJŲ IR ADMINISTRACINIŲ PASLAUGŲ PASIEKIMO PER ELEKTRONINIŲ VALDŽIOS VARTŲ PORTALĄ

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2024-04-12 rašte Nr. S-2024-1599 pateiktą informaciją ir su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija suderinusi poziciją, teikia atsakymus į klausimus dėl viešųjų ir administracinių paslaugų pasiekimo per Elektroninių valdžios vartų portalą.

1. Dėl poreikio Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme aiškiau reglamentuoti, kokie subjektai yra atsakingi už viešųjų paslaugų teikimą elektroniniu būdu vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą.

Viešųjų paslaugų teikimo administravimo teisinius pagrindus nustato Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 2 straipsnio 22 dalis ir 20 straipsnis. Vadovaujantis VAI, viešųjų paslaugų teikimą administruoja tik viešojo administravimo subjektai, t. y. subjektai, kuriems VAI 5 straipsnyje nustatyta tvarka yra suteikti įgaliojimai tai daryti. Atkreipiame dėmesį, kad viešųjų paslaugų teikimas nepatenka į nei vieną iš VAI 6 straipsnyje nustatytų viešojo administravimo sričių, todėl fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie teikia viešąsias paslaugas nėra viešojo administravimo subjektai ir negali atlikti VAI 20 straipsnio 4 dalyje nustatytų, viešųjų paslaugų teikimą administruojančio viešojo administravimo subjekto pareigų.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 33 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracija administruoja viešųjų paslaugų teikimą. VAI 20 straipsnio 4 dalies 1 punktas nustato pareigą viešojo administravimo subjektui nustatyti visus viešosios paslaugos teikimo reikalavimus, *įskaitant reikalavimą paslaugos teikimo būdui*, jeigu to nėra

padaryta aukštesnės galios teisės aktais. Ši nuostata atitinka VSĮ 55 straipsnyje nustatytą reguliavimą, kuris nustato, kad savivaldybė administruodama ir užtikrindama viešųjų paslaugų teikimą gyventojams, privalo nustatyti šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, steigdama biudžetines ir viešąsias įstaigas, savivaldybės įmones, akcines bendroves, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – VIIVĮ) 38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *subjektai*, atliekantys jiems teisės aktų nustatytas funkcijas informacinių technologijų priemonėmis, privalo užtikrinti savo administracinių ar viešųjų paslaugų, teikiamų elektroniniu būdu, prieinamumą vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą jo veikimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka. Subjektai – *tai valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kiti viešojo administravimo subjektai*, viešosios įstaigos ir valstybės valdomos įmonės, kurie yra valstybės informacinius išteklius sudarančių duomenų ir valstybės informacinius išteklius sudarančių informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai (VIIVĮ 2 straipsnio 46 punktą).

Jeigu teisės aktuose nustatyta, kad viešoji paslauga turi būti teikiama elektroniniu būdu, tokiai paslaugai taikomos VIIVĮ 38 straipsnio 1 dalis. Užtikrinti, kad šios nuostatos būtų laikomasi turi viešojo administravimo subjektas, administruojantis viešosios paslaugos teikimą, kuriam VAĮ 20 straipsnio 4 dalies 3 punktas nustato ir pareigą organizuoti viešosios paslaugos teikėjo veiklos priežiūrą arba tiesiogiai prižiūrėti jo veiklą. Manome, kad šis visoms viešosioms paslaugoms taikomas reglamentavimas yra pakankamai sistemiškas, VIIVĮ, VAĮ ir VSĮ nuostatos dera tarpusavyje, todėl papildomai reglamentuoti, kokie subjektai yra atsakingi už viešųjų paslaugų teikimą elektroniniu būdu vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą netikslinga.

2. Dėl poreikio nustatyti pavyzdinį savivaldybių institucijų teikiamų elektroninių administracinių ir viešųjų paslaugų, prieinamų vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą, sąrašą.

Pagal 2019 m. Vidaus reikalų ministerijos sudarytą tipinį savivaldybėse teikiamų administracinių paslaugų sąrašą, savivaldybės teikia 68 tipines administracines paslaugas, šis sąrašas periodiškai peržiūrimas ir atsižvelgiant į teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų teikimą pasikeitimus, t atnaujinimas. Nuo 2023 sausio 1 d. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų teikiamų administracinių ir administruojamų viešųjų paslaugų sąrašai skelbiami Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje.

Vykdamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas ir Bendradarbiavimo sutarties dėl Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos portalo komponentų modifikavimo (toliau – Sutartis) sudarytos tarp Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Informacinės visuomenės plėtros komiteto ir Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, visa informacija iš Viešųjų ir administracinių paslaugų

stebėsenos ir analizės informacinės sistemos (toliau – PASIS) 2023 gruodžio 20 d. buvo perkelta į Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformą (VIISP, Elektroninių valdžios vartų portalą). Atlikus šį veiksma pasiekti pirmo iš keturių VIISP tobulinimo etapų, rezultatai. Antrame etape turi būti sukurti VIISP funkcionalumai skirti informacijai, kuri aktuali tik viešosioms paslaugoms, kaupiti, būtent šiame darbų etape yra suplanuoti ir jau kuriami VIISP funkcionalumai, leisiantys administracinių ir viešųjų paslaugų sąrašus formuoti ir skelbti automatiškai Elektroninių valdžios vartų portale. Daugiau nei pusė antrojo etapo darbų atlikta, todėl minėti funkcionalumai turėtų pradėti veikti dar šių metų II- III ketvirtį. Trečiame ir ketvirtame etapuose bus kuriami funkcionalumai duomenims apie administracinių ir viešųjų paslaugų kokybės/prieinamumo/pasiekiamumo rodiklius rinkti, kaupiti ir analizuoti.

Atkreipiame dėmesį, kad atvejais, kai paslauga teikiama ne VIISP, o kitoje informacinėje sistemoje, tam, kad VIISP valdytų informaciją apie visas administracines ir viešąsias paslaugas, pildant paslaugos aprašymą, užtikrinama galimybė nurodyti ir tiesioginį paslaugos teikimo adresą. Tai reiškia, kad paslaugos gavėjas paslaugą gali užsakyti tiek per VIISP, tiek per paslaugos teikėjo valdomą (tvarkomą) informacinę sistemą, todėl nesutiktume su išvada, kad paslaugos neteikiamos vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta yra neaiškus Vyriausybės atstovų įstaigos rašte pateikto siūlymo sudaryti dar vieną pavyzdinį savivaldybių institucijų teikiamų elektroninių administracinių ir viešųjų paslaugų, prieinamų vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą, sąrašą tikslas ir nauda.

3. Dėl poreikio stiprinti Vidaus reikalų ministerijos, kitų atsakingų institucijų ir savivaldybių administracijų bendradarbiavimą, sprendžiant savivaldybių nurodytas technines, su Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos funkcionalumu susijusias problemas.

Vidaus reikalų ministerijos ir Informacinės visuomenės plėtros komiteto pareigos ir funkcijos susijusios su VIISP kaupiamos informacijos apie administracines ir viešąsias paslaugas tvarkymu nustatytos Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos nuostatuose. Įsipareigojimai vykdant veiklas, susijusias su PASIS ir VIISP sujungimu bei VIISP funkcionalumo plėtimu nustatyti Sutartyje, taip pat Ministrės pirmininkės portfelio projekte „Viešosios ir administracinės paslaugos“. Aukščiau išdėstytiems tikslams pasiekti nuolat vysta, periodiniai Vidaus reikalų ministerijos, Informacinės visuomenės plėtros komiteto ir Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos techninę priežiūrą vykdančių analitikų susitikimai. Pavyzdžiui, nuo 2023 m. gruodžio 20 d., kai PASIS buvo duomenys perkelti į VIISP įvyko 16 darbinių susitikimų, sukurtiems naujiems VIISP funkcionalumams aptarti, Vidaus reikalų ministerijos ekspertai atliko daugiau nei 10 sukurtų funkcionalumų testavimų. Nuo šių metų pradžios Vidaus reikalų ministerija kartu su Informacinės visuomenės plėtros komitetu organizavo 3 mokymo ciklus valstybės ir savivaldybių institucijų ir

įstaigų darbuotojams rengiantiems paslaugų aprašymus (apmokyta daugiau nei 600 asmenų). Praeitais metais Vidaus reikalų ministerija organizavo mažiausiai du mokymo ciklus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų darbuotojams rengiantiems paslaugų aprašymus, skirtus gerinti kompetencijas skirtas atpažinti administracines ir viešąsias paslaugas bei supažindinti su viešųjų paslaugų teikimą administruojančio subjekto pareigomis (mokymuose dalyvavo daugiau nei 650 asmenų). Atkreipiame dėmesį, kad Vidaus reikalų ministerija vykdydama nuostatuose jai pavestas funkcijas nuolat raštu, telefonu ir elektroniniu paštu teikia metodinę pagalbą ir konsultacijas institucijoms ir įstaigoms. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta ir į tai, kad Vyriausybės atstovų įstaiga nėra dalyvavusi nei viename bendradarbiavimo susitikime, ministerijos organizuotose mokymuose, taip pat nesikreipė į ministeriją, norėdama susipažinti su vykdomo bendradarbiavimo praktika ir pasiektais rezultatais manome, kad Vyriausybės atstovų įstaigos teiginys apie bendradarbiavimo stoką laikytinas nepagrįstu. Vidaus reikalų ministerijos nuomone bendradarbiavimas tarp institucijų yra efektyvus ir rezultatyvus.

4. Dėl administracinių ir viešųjų paslaugų teikėjų bei pareigos užtikrinti, kad šios paslaugos būtų teikiamos per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą.

Papildydami tai, kas išdėstyta atsakant į rašto 1 ir 2 punktuose pateiktus klausimus atkreipiame dėmesį, kad VAI 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad administracines paslaugas teikia tik viešojo administravimo subjektai. Savivaldybės administracija turi viešojo administravimo įgaliojimus teikti administracines paslaugas, todėl jos turi vykdyti VIIIVĮ 38 straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą užtikrinti savo administracinių teikiamų elektroniniu būdu, prieinamumą vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą. Administracinėmis paslaugomis laikomos *tik* veiklos nustatytos VAI 19 straipsnio 1 dalyje. Savivaldybės teikdamos elektronines paslaugas, kurių požymių visuma neatitinka administracinės paslaugos sampratos, vykdo kitas nei administracinių paslaugų teikimas joms teisės aktų nustatytas funkcijas. Visų savivaldybių teikiamų administracinių paslaugų aprašymai yra skelbiami Elektroninių valdžios vartų portale. Paslaugos gavėjo tapatybė patvirtinama per Elektroninius valdžios vartus ir tais atvejais, kai paslauga teikiama kitose informacinėse sistemose, savivaldybių interneto svetainėse.

5. Dėl kriterijų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, ar paslaugos turi būti teikiamos elektroniniu būdu, ar ne, nustatymo tikslingumo.

Įgyvendindama valstybės audito „Viešųjų ir administracinių paslaugų skaitmenizavimo valdymas“ 3 rekomendacijos 2 priemonę Ekonomikos ir inovacijų ministerija kartu su Informacinės visuomenės plėtros komitetu šiuo metu rengia Elektroniniu būdu teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų kūrimo gaires (toliau – gairės). Šios gairės suteiks elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų teikėjams ir gavėjams platesnį kontekstą apie šiuolaikines paslaugas ir atsakys į aktualius klausimus: ar paslauga turėtų būti tam tikro gyvenimo įvykio ar verslo veiklos dalis, kaip optimizuoti

paslaugos teikimą, kaip užtikrinti jos proaktyvumą ir pakartotinai panaudoti turimus duomenis, ar paslauga apskritai reikalinga. Šiose gairėse taip pat bus nustatyti tipiniai elektroniniu būdu teikiamų viešųjų ir (arba) administracinių paslaugų teikimo proceso žingsniai, jų sujungimas į vientisą paslaugos teikimo procesą, ir elektroniniu būdu teikiamų viešųjų ir (arba) administracinių paslaugų sukūrimo ir įdiegimo, naudojant VIISP bendro naudojimo komponentus, veiksmai.

Vidaus reikalų ministrė

Agnė Bilotaitė

Alma Bulkevičienė, tel. (8 5) 271 7105, el. p. alma.bulkeviciene@vrm.lt